

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСТАВКИ ДРІБНОПАРТІЙНИХ ВАНТАЖІВ У МІСТАХ

Фесенко А.В., здобувач

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
t2m22fav@stud.khadi.kharkov.ua*

Актуальність функціонування транспортних систем визначається якістю основних і супутніх з ними послуг, своєчасним виконанням усіх операцій, забезпеченням вимог щодо сервісного обслуговування споживачів.

Кризові явища в економіці та зниження купівельної спроможності громадян негативно впливає на сферу логістики. Будь-яка криза вимагає від бізнесу позбавлення «баласту»: це означає, що потрібно позбавлятися непрофільних видів діяльності. Мати власну логістику стає невигідним. Адже це постійні витрати, які доводиться нести незалежно від об'єму продажів: на оренду складів, електроенергію, комунальні послуги та зарплати кур'єрів і логістів. Тому компанії починають тісно співпрацювати з профільними транспортними компаніями та сплачувати їм за кожну відправку товару, щоб їх логістика стала змінними витратами. Передача логістики на аутсорс дозволяє бізнесу бути гнучкішим при мінливому попиті. Саме на етапі «останньої милі» шляху ланцюжка поставок виникає найбільше ризиків. Утримання «останньої милі» сьогодні стає дорожчим і складнішим. Тому бізнес-клієнти створюють колаборації та залучають до співпраці транспортні підприємства та поштово-вантажні компанії.

Перевезення дрібнопартійних вантажів має свої особливості, зокрема велику кількість пунктів споживання на території населених пунктів і широкий асортимент товарів. Це вимагає організації ефективних систем доставки, щоб задовольнити потреби населення у різних ресурсах та товарах. Для досягнення ефективності в перевезенні дрібнопартійних вантажів використовуються розвізні і збірні маршрути. Розвізні маршрути передбачають організацію доставки вантажів безпосередньо до окремих пунктів споживання. Це дозволяє зменшити час доставки та забезпечити постійну поставку ресурсів та товарів до населення. Збірні маршрути використовуються для збору вантажів з різних виробників чи постачальників для подальшої спільної доставки до кінцевих пунктів споживання. Це дозволяє скоротити витрати на транспортування та забезпечити оптимальне використання рухомого складу. Організація доставки дрібнопартійних вантажів за заздалегідь складеними розвізними і збірними маршрутами допомагає забезпечити ефективне використання ресурсів, зменшити витрати та покращити якість обслуговування. Такий підхід дозволяє забезпечити постійну поставку різних ресурсів і товарів, задовольняючи потреби населення, яке споживає їх у невеликих партіях.

Засадами вибору сучасних технологій управління транспортним підприємством виступає технологічна зрілість. Саме вона виступає мірою готовності підприємства до ефективного управління шляхом запровадження сучасних управлінських технологій. Застосування сучасних інформаційних технологій на транспорті дозволяє підвищити ефективність усього транспортного процесу за рахунок можливості швидкого доступу до інформації про суб'єктів (покупець, перевізник, послуги) та об'єктів доставки (товари, термінали, транспорт) і прийняти найбільш раціональне рішення.

Якісна й надійна робота транспортних систем є важливим чинником не лише для промислових підприємств, а й для ефективного руху готової продукції за допомогою логістичних систем у місті. Особливо часто в міському транспорті зустрічаються вантажі, які потребують особливої уваги та обробки. Тому виникає потреба у розробці ефективного процесу доставки вантажів, який враховуватиме особливості вантажу, транспортних засобів та транспортної мережі, одночасно задовольняючи потреби споживача і перевізника. Це особливо актуально в умовах постійного розвитку ринку транспортних послуг та дистрибуційних систем.

При вирішенні проблем, пов'язаних з підвищенням ефективності роботи транспорту, важливо враховувати вплив його функціонування на логістичну систему. Це забезпечить врахування інтересів всіх учасників процесу та забезпечить їх взаємовигідну співпрацю.

Особливістю процесу перевезення вантажів у містах є необхідність обслуговування великої кількості пунктів завезення. Це означає, що вантажі повинні бути доставлені до багатьох місць, таких як магазини, ресторани, офіси та приватні домогосподарства.

Особливістю таких перевезень є також дрібнопартійність. Обсяги перевезень становлять від 10 до 2000 кг, що вважається невеликими партіями товарів. Це відрізняється від великих партій, які частіше використовуються у міжміському або міжнародному транспорті.

З розвитком міст і збільшенням чисельності населення попит на такий вид перевезень зростатиме. Це пояснюється широким застосуванням дрібнопартійних перевезень для доставки соціально значущих товарів, таких як продукти харчування, товари побутового вжитку та інші необхідні товари та послуги для мешканців міста.

Враховуючи цей розвиток, важливо вдосконалювати логістичні системи та забезпечувати ефективну організацію дрібнопартійних перевезень в містах для задоволення зростаючих потреб населення.

Особливістю дрібнопартійних перевезень у містах є поширеність тарно-штучних вантажів. Це включає вантажі, які не потребують або потребують захисту від навколишнього середовища, а також вантажі, які потребують дотримання температурного режиму.

Для організації процесу перевезень вантажів в містах можуть використовуватись різні види маршрутів, такі як маятникові, кільцеві та радіальні. У випадку доставки вантажів невеликими партіями часто використовують розвізні та збірно-розвізні маршрути, які є різновидами кільцевого маршруту. Розвізні маршрути формуються шляхом переміщення вантажів між центральним пунктом та периферійними пунктами. Організація транспортного процесу на таких маршрутах складніша, оскільки вантажні потоки в центральному пункті перехрещуються.

Оптимізація процесу розвезення вантажів транспортною мережею міста є актуальною. Попит на дрібнопартійні перевезення тарно-штучних вантажів зростає у зв'язку з розвитком малого та середнього бізнесу в торгівельній сфері та збільшенням числа споживачів, які потребують широкого спектра таких послуг.

Крім того, насиченість ринку транспортних послуг призводить до збільшення конкуренції між підприємствами перевезень і вимагає покращення їхньої роботи. Це можливо завдяки підвищенню ефективності процесу перевезень, наданню якісних послуг з мінімальними витратами, розширенню спектру послуг, поліпшенню рівня обслуговування клієнтів та реагуванню на зміни на транспортному ринку.

Оптимізація та удосконалення процесу перевезень є важливими для задоволення зростаючих потреб у містах та підвищення конкурентоспроможності підприємств, що займаються перевезеннями.

Дрібнопартійні перевезення частіше використовуються в транспортних мережах міст, які характеризуються різними умовами та технічними обмеженнями, що ускладнюють організацію процесу розвезення тарно-штучних вантажів. Такі обмеження можуть включати обмеження швидкості, напрямки руху, часові рамки та інші фактори.

Процес розвезення вантажів у місті також характеризується значною кількістю даних, які потрібно аналізувати. При плануванні вантажних перевезень важливо враховувати кількість постачальників, перевізників та споживачів, обсяги попиту від кожного вантажоодержувача та різноманітні випадкові фактори зовнішнього середовища.

Критичним етапом в ланцюгу постачання роздрібній торговельній мережі є доставка на "останній милі", який впливає на задоволеність і лояльність клієнтів. Основні проблеми, що виникають на цьому етапі пов'язані з [1]:

– ефективною та своєчасною доставкою товарів до кінцевих споживачів - затримки в доставці можуть впливати на споживачів, їх очікування та задоволеність.

- недостатньою інформаційною прозорістю, що може призводити до незадоволення споживачів – відсутність або обмеження можливості відстежувати своє замовлення, отримувати актуальну інформацію про його статус та очікуваний час доставки;
- обробкою повернень товарів та забезпеченням зворотного логістичного процесу;
- забезпеченням високої якості товарів та пакування на останній милі є ключовим, оскільки будь-які неякісні або пошкоджені товари можуть призвести до незадоволення споживачів та втрати довіри.

Для вирішення цих проблем варто зосередитись на покращенні процесів доставки, забезпеченні ефективної комунікації з клієнтами, використанні технологій відстеження замовлень та наданні якісного обслуговування. Крім того, постійний моніторинг і аналіз даних можуть допомогти виявити проблемні ситуації та покращити процеси на останній милі.

Для ефективної організації процесу розвезення вантажів у містах використовуються різні підходи, такі як алгоритми маршрутизації, оптимізація логістичних потоків, використання інформаційних технологій та інші методи [2]. Аналіз даних про місто, його транспортну інфраструктуру, обмеження та попит допомагає планувати оптимальні маршрути та ресурси для ефективного розвезення вантажів.

Зважаючи на складність умов та велику кількість даних, організація процесу розвезення вантажів у місті вимагає уважного аналізу, планування та координації різних сторін, таких як постачальники, перевізники та споживачі. Інноваційні підходи та розробка ефективних стратегій можуть допомогти покращити процес розвезення вантажів у містах та забезпечити задоволення потреб різних сторін у цьому процесі.

Аналіз техніко-експлуатаційних показників роботи вантажного транспорту вчасно дозволяє здійснювати керівні впливи на транспортний процес з метою підвищення його ефективності. Ефективність вантажних перевезень автомобільним транспортом залежить від рівня техніко-експлуатаційних показників транспортних засобів і організації перевізного процесу. Техніко-експлуатаційні показники включають різноманітні параметри, такі як швидкість перевезення, витрати палива, витрати на обслуговування транспортних засобів, вантажопідйомність, потужність, надійність і т.д. Аналіз цих показників дозволяє виявляти проблеми та недоліки в роботі вантажного транспорту, а також визначати напрямки для поліпшення його ефективності.

Організація перевізного процесу також впливає на ефективність вантажних перевезень. Це включає планування маршрутів, вибір оптимальних транспортних засобів, координацію роботи водіїв та перевізників, врахування потреб клієнтів та вимог ринку, а також оптимізацію процесу завантаження та розвантаження.

За допомогою аналізу техніко-експлуатаційних показників та вдосконалення організації перевізного процесу можна досягти підвищення ефективності вантажних перевезень. Це може включати зменшення експлуатаційних витрат, підвищення швидкості перевезення, зниження технічних збоїв, покращення якості обслуговування клієнтів та зниження витрат на транспортну логістику.

Література

1. Птиця Н.В., Ковцур К.Г. Дослідження впливу процесу доставки дрібнопартійних вантажів на функціонування роздрібно торгівельної мережі. URL : https://repo.btu.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/19633/1/NRTS_APV_2021_40.pdf
2. Н.Ю. Шраменко Модель вибору раціональної вантажності автомобілів при організації перевезень дрібнопартійних вантажів. Вісник ХНАДУ. 2015. №68. С. 113-117